

Stillingen er saaledes med Hensyn til Spørgsmaalet om Statsseminarier som Normalanstalter, saa synes mig heller ikke, at der er nogen særlig Opfordring til at forøge disse 4 Normalanstalter med en Anstalt til, før man har overvejet, om da ogsaa disse Anstalter, vi have, virkelig svare til de Fordringer, som Tiden nu maatte stille til dem. Endelig er der som Grund for dette ny Seminarium fremsat, at det skulde bidrage til at opdrage Smaa-skole-Lærere, Høgestole-Lærere. Jeg maa der være enig med den foregaaende ærede Taler; ogsaa jeg sætter Pris paa den Bevægelse, der er foregaaet i Befolkningen, den Bevægelse, der har faaet Navn af Forskolebevægelsen. Jeg tror, at det her — ligesom det for Resten altid har vist sig paa Skolevæsenets Omraade her i Landet — er gaaet den ganske naturlige Vej, at det er ikke ved Hjælp af Løven, man har skabt Skolebevægelsen eller Skolevæsenet; men det er gaaet saaledes, at naar forskellige aandelige Bevægelser ere gaaede igennem Befolkningen, saa fremkaldte de Bevægelser paa Skolevæsenets Omraade, og saa har Lovgivningsmagten bagefter stadfæstet, ordnet og reguleret disse Bevægelser. Dette er ikke blot en personlig Anskuelse, jeg har; men jeg vil henvide de Herrer til en saadan Fremstilling af det danske Skolevæsenes Historie som den, Provst Koch har givet. Der kommer det saa øjensynlig frem, hvorledes det er de aandelige Bevægelser i Befolkningen, der stadig have skabt Skolebevægelserne, og saa er Ordningen ved Lov kommen bagefter, og saaledes er det ogsaa gaaet med Forskolebevægelsen. Vi have sidde her i Rigsdagen og arbejdet paa at faa omordnet hele vort Folkeskolevæsen, og det har vist sig hidtil, at det har været en uløselig Opgave, ja jeg tror for mit Vedkommende, det ogsaa for Fremtiden vil vise sig at være en uløselig Opgave, at vi her skulle kunne enes om et nyt System for hele Ordningen af vor Folkeskole. Men saa er der samtidig ad privat og praktisk Vej fremkommet en Løsning af en af de største Vanskeligheder paa dette Omraade, en Løsning ved Hjælp af den saakaldte Forskole. Det er ikke blot Skolemændene, men ogsaa Forældrene og Kommunerne, der efterhaanden have indset det, som ogsaa den ærede forrige Taler berørte, at en af de største Mangler ved vort Almue-skolevæsen er, den, at Folkeskolen kun er delt i to Klasser, hvor der sidde Børn af meget forskellig Alder i hver Klasse. Derfor har man i den senere Tid, naar man skulde forandre eller udvide Skolevæsenet, i Stedet for at oprette en helt ny

Skole eller oprette et Andenlærer-Embede, oprettet Smaa-skoler for Børn i 7—10 Aars Alderen, Skoler, der ere bestemt beliggende for de Imaa, og med Lærere, som kunde give dem den første foreløbige Undervisning, som kan kræves. Derved har man naaet at faa Skolen delt i 4 Klasser, 2 i hver af disse Afdelinger af Skolen, og man er saaledes naaet et stort Skridt fremad og har skabt Betingelser for, at Undervisningen kan gøres langt mere frugtbringende. Det er slet, og det gaar sin Gang. Men Spørgsmaalet er, om Staten ikke kunde træde hjælpende til med Hensyn til Lærere og Uddannelse. Det er egentlig det eneste Punkt, hvor jeg mener, vi burde træde hjælpende til over for denne Bevægelse. Man har nemlig hidtil maattet hjælpe sig, som man bedst kunde. Man har maattet tage ueksaminerede Lærere, og det skal siges, at skønt det for en stor Del har været unge Piger, som ikke have haft nogen anden Foruddannelse end den Undervisning, de have modtaget i en Almue-skole og maatte senere paa en Højskole, saa er det en bekendt Sag, som mange af Tingets ærede Medlemmer kende, at disse Forskolelærere mange Steder, trods den mangelfulde Foruddannelse, de have haft, have gjort et overordentlig godt Stykke Arbejde. Men man ved ganske vist ogsaa, at der er mange Steder, hvor de have taget saa daarligt paa det, at denne Bevægelse staar i Fare for at gaa til Grunde, fordi man ikke havde de tilstrækkelig dygtige Kræfter. Nu ved jeg nok, man siger: Ja, men de kunne jo antage eksaminerede Lærere, og det er navnlig mellem københavnske Lærere og Lærere meget almindeligt at sige: hvorfor skulle de ikke tage almindelige eksaminerede Lærere? Ja dertil tror jeg ikke, der er andet at sige, end at hvis man vil gøre det til en Betingelse, at Forskolerne skulle have almindelige eksaminerede Lærere, er det det samme som at lade Forskolebevægelsen ihjel, at standse den Begyndelse, den nu er i. Det er nemlig en Umulighed for Kommunerne, som Forholdene nu ere, at faa de eksaminerede Lærere, blandt andet af den Grund, at de ikke kunne byde den Løn, som disse Lærere kunne gøre Fordring paa, og som de kunne faa andre Steder. Spørgsmaalet er derfor for mig ikke det, om man skal have de fuldt uddannede Almue-lærere, men Spørgsmaalet er, om man skal have nogle Lærere, der ere uddannede særlig til dette Brug, og uddannede saaledes, at man kan vente at faa dem til Lærere i disse Skoler for den Løn, der bydes — det er jo